

Arbejdmuseet - Skoletjenesten

Udstillingen:

Dødens Ingeniører: Maskinfabrikken Topf & Söhne. Ovnbyggerne fra Auschwitz
Lærervejledning, Rollespil og andre forslag for Gymnasieskolen, HF o.l.

Indledning

Centralt for undervisningen i historie står tolkningen af de spor den historiske proces har efterladt sig. Arbejdmuseets særudstilling om "Topf & Söhne", og det dertilhørende udstillingskatalog "Dødens ingeniører", giver rig mulighed for i undervisningen at diskutere og problematisere de spor og kilder vi har efter Auschwitz. Udstillingen og udstillingskataloget kan bruges til at arbejde konkret med Auschwitz, men problemstillingen omkring virksomhedens samarbejde med nazisterne kan også med fordel perspektiveres til danske virksomheders samarbejde med besættelsesmagten eller virksomheders ansvar for brugen og fremstillingen af deres produkter.

Faglige mål for historie

Udstillingen "Topf & Söhne" og det efterfølgende arbejde med kildematerialet vil give mulighed for at man i undervisningen kommer rundt om faglige mål som:

- Dokumentere viden om centrale udviklingslinjer og begivenheder i Europas historie
- Formulere historiske problemstillinger og relatere disse til deres egen tid
- Reflektere over mennesket som historieskabt og historieskabende
- Bearbejde forskelligartet historisk materiale

Arbejdsformer

For at sikre en fortløbende alsidig udvikling af elevernes almene, faglige og personlige kompetencer skal eleverne undervejs i undervisningen præsenteres for forskelligartede arbejdsformer der bidrager til at udvikle elevernes evne til selv at formulere spørgsmål, søge information og gennemføre en problemløsning i forhold til en historisk problemstilling.

Udstillingen "Topf & Söhne" og kildematerialet hertil skaber tilsammen en vifte af forskellige muligheder for et efterfølgende forløb i undervisningen.

- **Kildemateriale**

Brug udstillingen og kilderne i udstillingskataloget som udgangspunkt til en diskussion omkring historiske kilder, fortolkninger og betydningen af disse

- **Varm stol,**

Eleverne formulerer enkeltvis eller i mindre grupper spørgsmål til udvalgte personer f.eks. Kurt Prüfer, Ludvig Topf, en SS-soldat, en fange fra Auschwitz. Inden dette har de læst udvalgte kilder/artikler. Der udvælges 4 personer fra klassen der skal agere disse personer og som skal forsøge at svare på spørgsmålene ud fra hvad de tror personen ville have svaret. Der tages undervejs en diskussion af svarene.

- **Gruppearbejde med fremlæggelser**

Klassen inddeles i 4 grupper, hvor hver gruppe skal arbejde med hver sin synsvinkel f.eks. medarbejderne hos Topf & Söhne, de tyske SS- soldater, fangerne i lejren og den sovjetiske undersøgelseskommission. Grupperne arbejder med de kilder/artikler der er relevante for deres synsvinkel og finder eventuelt supplerende litteratur eller links. Grupperne fremlægger deres synsvinkler ved at komme ind på hvordan deres "gruppe" Auschwitz og hvilken rolle deres "gruppe" spillede.

- **Rollespil**

Gennem rollespillet udfordres eleverne i forhold til at skulle identificere sig med de historiske aktører og deres værdier, holdninger og oplevelser. I rollespillet er der rig mulighed for at differentiere, da læsemængden i de forskellige roller varierer. I dette eksempel er der skabt 24 roller, men dette antal kan let justeres alt efter klassens størrelse.

Rammen for rollespillet er en retssag, hvor klassen i fællesskab formulerer en anklage rettet mod virksomheden Topf & Söhne for deres samarbejde med nazisterne omkring Auschwitz. Retssagen kan også filmes og bruges i den efterfølgende evaluering.

Eksempel på rolleliste

3 forsvarer	Henryk Tauber - fange i specialenheden i Auschwitz
3 anklagere	2 jødiske fanger fra Auschwitz
1 dommer	1 medarbejder fra den russiske undersøgelseskommision
Kurt Prüfer	6 nævninge
Ludvig Topf	1 tillidsrepræsentant fra firmaet Topf & Söhne
Karl Schultze	
1 specialist med kendskab til ligbrændingsloven af 1934	
2 tyske soldater fra Auschwitz	

Eksempel på hvilke kilder/artikler der vil være relevante

Rolle	Person	Relevante kilder/artikler
Kurt Prüfer, ingeniør hos Topf & Söhne		25,27,31,33,37,42,45,49,64,67,68,69,78
Ludvig Topf, medejer af firmaet Topf & Söhne		19,20,21,22,25,45,46,47,51,65,66,67,79
Karl Schultze, ingeniør hos Topf & Söhne		47,48,49,50,51
Specialist i ligbrændingsloven af 1934		25,26,27,54,55,56,60,61
2 tyske SS- soldater fra Auschwitz		34,35,36,36,45,46,47,48,49,55,56,57 - 61
Henryk Tauber, fange i specialenheden i Auschwitz		51,54,55,56,57,58,59,60,61
Jødiske fanger fra Auschwitz		57,58,59,60,61,74,75,76,77
Medarbejder fra den russiske undersøgelseskommision		74,75,76,77,78,79
Tillidsrepræsentant fra firmaet Topf & Söhne		21,22,65,66,77,82,83

Herudover ville forsvarer og anklagere skulle fordele vidnerne i mellem sig og finde relevante kilder/artikler.

Dommeren og nævningene kan inddrages aktivt i retssagen ved at gives mulighed for at formulere spørgsmål til vidnerne.

